

Premium

'Warme' leugen regeert in Wieringermeer over datacentra Microsoft en Google

Dronefoto van het tweede datacenter van Google in Nederland. Het datacenter zou nodig zijn vanwege het snelle digitaliseren van de samenleving.

© Foto ANP

Bart Vuijk

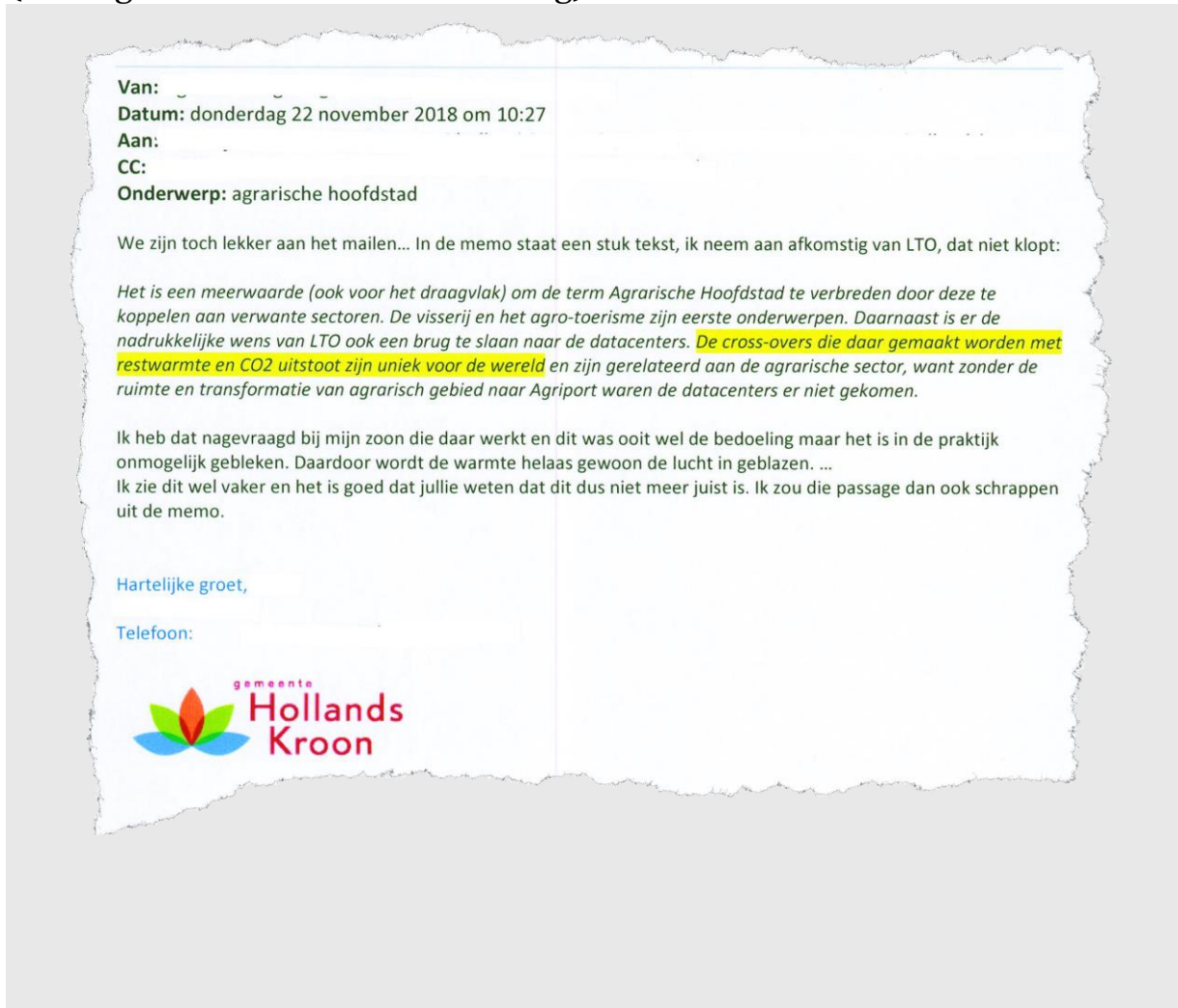
Vandaag om 08:00

Hollands Kroon heeft doelbewust foute informatie naar buiten gebracht om draagvlak te creëren voor datacenters van Microsoft en Google. Wethouder Theo Meskers beweerde dat 'restwarmte' gebruikt zou kunnen worden terwijl hij op de hoogte was van het tegendeel.

Meskers verzweeg bewust dat de restwarmte van de centra niet geschikt is om duurzaam elders te gebruiken. Hij had een afspraak die hij belangrijker vond dan de waarheid. Samen met CEO Hiemstra van bedrijventerrein Agriport A7 en Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord had hij bekokstoofd dat het verhaal van die restwarmte als groot voordeel van de vestiging van datacenters moest worden gebracht. Naast de andere voordelen, zoals werkgelegenheid en financieel profijt voor de gemeente.

Meskers instrueerde zijn ambtenaren om weg te kijken van de onbruikbaarheid van de restwarmte, die een veel te lage temperatuur heeft om nuttig ingezet te kunnen worden. De ambtenaren moesten blijven volhouden dat die restwarmte wel op milieuvriendelijke wijze kan worden benut. Tegen beter weten in. De reden: het toch al wankele maatschappelijk draagvlak voor de datacenters zou anders afbrokkelen.

(Tekst gaat door onder de afbeelding)

Dit blijkt uit een mailwisseling tussen de wethouder en een kritische ambtenaar van 22 november 2018, die de gemeente na een wob-verzoek openbaar heeft moeten maken.

Onwaarheid

In de e-mails is te lezen dat de ambtenaar wethouder Meskers waarschuwt dat hij een onwaarheid verkondigt. Volgens de ambtenaar wordt de restwarmte in de praktijk de lucht in geblazen. Meskers slaat de waarschuwing in de wind en snoert de ambtenaar de mond. Hij wil het

'maatschappelijk draagvlak' voor de komst van nog meer datacenters overeind houden. Daarop druipt de ambtelijke adviseur af: „Ik heb het gezegd...”

Van het draagvlak voor de datacentra in de polder is in de Wieringermeer anno 2021 niet veel meer over. Er staan er 'pas' twee: een van Google en een van Microsoft. Daar komen er nog zeker vijf bij als het aan de wethouders Theo Meskers en Theo Groot ligt. Voorbereidingen voor een tweede datacenter van Microsoft zijn in volle gang.

Lees ook: [Misleidend verhaal gemeentebestuur Hollands Kroon plaveide de weg voor datacenters Microsoft en Google](#)

Het eerste datacenter van Microsoft is in 2014 met veel feestgedruis binnengehaald. Gouden bergen werden beloofd. Werkgelegenheid, vooral, maar dat blijkt erg tegen te vallen. In de enorme gebouwen lopen maar zeven werknemers per hectare rond. Microsoft zegt er nu ongeveer driehonderd werknemers te hebben. Verder blijkt één zo'n datacenter hetzelfde energieverbruik als heel Alkmaar te hebben, reden waarom netbeheerder Liander heeft gezegd dat er even geen nieuwe grote stroomslurpers bij kunnen komen omdat anders het netwerk overbelast raakt. En dan is er nog het gebruik van veel drinkwater voor de koeling van de zoemende servers. Als alle datacenterplannen doorgaan, gaat er jaarlijks vijf tot tien miljoen kubieke meter drinkwater doorheen.

(Tekst gaat door onder de foto)

Van: Theo Meskers
Verzonden: donderdag 22 november 2018 11:16
Aan:
CC:
Onderwerp: Re: agrarische hoofdstad

De actuele situatie is zoals jij die schetst. Echter, in de Gebiedsvisie nemen we een voorschot op strakkere duurzaamheidseisen. Dus over twee jaar is deze situatie veranderd. De koppeling tussen glastuinbouw XXL en hyperscale datacenters moet gemaakt worden, anders verliezen de data-ondernemers maatschappelijk draagvlak, is mijn veronderstelling. Dus het is voor alle partijen van belang, dat de koppeling tot stand komt. Ik heb ook met Anton Hiemstra (CEO Agriport A7) afgestemd dat dit ons beoordelingskader wordt. Hij deelt die opvatting en neemt deze ook mee in zijn internationale acquisitie-contacten. Zoals dat ook geldt voor ONHN.

Groet, Theo

Al dat water moet ook weer weg. Bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier leven zorgen over de afvoer van deze miljoenen kubieke meters koelwater, dat verontreinigd met zout niet zomaar op de sloten rondom het gebied mag worden geloosd. Dat de bejubelde datacenters ook een andere kant hebben, wordt gaandeweg duidelijk.

Weerzin

Boeren en actiecomités lopen al een tijdje te hoop tegen de ontwikkeling. Ze willen niet dat de Wieringermeer vol groeit met steeds meer datacenters. Vooral de omvang van de immens grote datadozen wekt weerzin bij de polderbewoners, die gehecht zijn aan hun open vlaktes. Waarbij komt dat de datadozen nu niet echt door een toparchitect lijken te zijn ontworpen. De weerstand groeit. Ook in de politieke arena van Hollands Kroon, waar de coalitie die de datacenters steunt, na het vertrek van enkele kritische raadsleden naar de oppositie nog maar één zetel meerderheid heeft.

Weerstand was er in 2018 ook al. De argumenten waarmee het college van b en w van Hollands Kroon de vestiging van datacenters verdedigde, zijn nog steeds te horen op andere plekken in het land waar nieuwe techdozen worden gepland. Duurzame banen en de zweem van hi-tech. Silicon Valley krijgt er een broertje bij in Hollands Kroon, werd ook hier min of meer uitgedragen. Maar de datadozen blijken na realisatie alleen maar geweldig grote tankstations te zijn op de digitale snelweg, en weinig afgeleide werkgelegenheid in de regio te genereren. Veel bouwvakkers van buitenlandse komaf zijn ingehuurd om ze neer te zetten. Aan de lokale werkgelegenheid dragen de nieuwe bedrijfsgebouwen zo ook tijdens de bouw al weinig bij.

(Tekst gaat door onder de foto)

Terug naar de restwarmte. Hoewel de gemeente de bestaande datacenters nooit een eis tot 'circulair' opereren heeft opgelegd, leek het wethouder Meskers en zijn zakenpartners toch handig om die kaart te spelen, nadat Microsoft en Google bekend maakten dat hun datacenters volledig op groene energie draaien.

Wethouder Meskers ging in de overtreffende trap van duurzaamheid en verkondigde dat de restwarmte die door de datadozen wordt geproduceerd, ook nog eens nuttig ingezet moet kunnen worden. Dubbele duurzaamheidswinst: groen opgewekte stroom wordt zowel voor de energievoorziening van de datacenters, als voor de verwarming van glastuinbouwkassen gebruikt. Hoe mooi is dat?

Sceptisch

Het verhaal is prachtig. Maar boerenorganisatie LTO prikt het door. In een zienswijze uit 2020 schrijft LTO: „Uit gesprekken die zijn gevoerd met een datacenter-exploitant hebben wij begrepen dat zij vanaf de komst van het eerste datacenter sceptisch waren wat betreft de benutting van restwarmte. Het viel hen op dat de gemeente Hollands Kroon hier een andere opvatting over had. Volgens de datacenter- exploitant leek de gemeente erop gebrand het verhaal van de restwarmtebenutting in stand te houden. Dit terwijl de datacenter-exploitant, de partij die de restwarmte moest leveren, hier dus sceptisch over was.”

Inmiddels zitten ambtenaren met hun handen in het haar om het restwarmte-plan uit te voeren. Concrete plannen ontbreken en ze hebben geen idee hoe ze een mogelijke verplichting voor bedrijven om iets met die restwarmte te doen, in een bestemmingsplan moeten krijgen. Op 3 februari 2020 laat Meskers in een mail - aan wie, weten we door onherkenbaar gemaakte informatie niet - zelf maar eens zijn licht schijnen over een nieuw idee: verspreiding van de datacenters naar plekken waar de restwarmte kan worden gebruikt. Dus niet alle datadozen bij elkaar op bedrijventerrein Agriport A7, waar anders 'een enorm stuk meer aan restwarmte, dat nooit volledig kan worden aangewend' zou ontstaan, maar in de directe nabijheid van glastuinbouwgebieden en dorpen.

Een miljoen huishoudens

De ambtenaren filosoferen vrolijk met de wethouder mee. 'Duidelijk is dat we in Hollands Kroon (straks) een flinke hoeveelheid restwarmte hebben. Die is geschikt voor lage temperatuur warmtenetten (LTW). Een LTW is kansrijk voor nieuwbouw en hoogbouw/kantoren. Ook de afstand tot de beschikbaarheid speelt een belangrijke rol. Vanuit energieperspectief (en circulariteit) kun je dus inderdaad afvragen waar (in Hollands Kroon) je de datacenters gaat bouwen. Maar energie is een van de uitgangspunten', schrijft een ambtenaar de wethouder enkele uren later terug. „Theoretisch gezien zouden er 1 miljoen huishoudens verwarmd kunnen worden met de restwarmte die van datacenters afkomstig is”, juicht een ander in maart 2020. Maar de uitvoering blijkt op grote moeilijkheden te stuiten, schrijft een ambtenaar op 7 april 2020. 'We kunnen bijvoorbeeld aan ieder

datacenter vragen of zij een installatie plaatsen die restwarmte kan opvangen en gereed maakt voor transport. Als wij echter geen enkele eis aan de afnemende kant stellen, jagen we initiatiefnemers op onnodige kosten, en bereiken we er verder niets mee.'

Meskers begint in juni 2020 uiteindelijk zelf ook terug te krabbelen. „Het klopt dat we Microsoft hebben verwelkomd vanwege de verwachting dat de restwarmte een rol zou kunnen spelen in de glastuinbouw. Dat blijkt niet het geval te zijn. De restwarmte van een datacentrum heeft een bescheiden temperatuur. Om dat op te waarderen en geschikt te maken voor de glastuinbouw kost veel energie. Dus daarmee zou de eventuele duurzaamheidswinst min of meer verdampen.”

Doorgeprikt

Het verhaal van de nuttige restwarmte is doorgeprikt. Maar daarom niet getreurd, want halverwege 2020 is het doel van de wethouders bereikt. Het tweede datacenter van Microsoft is onderweg, en er zijn weinig hobbels voor de komst van nog eens vier. Nu kan de mythe van de nuttige restwarmte eindelijk definitief van tafel. Maar daar willen ze niet zelf voor opdraaien. De wethouders huren bureau Berenschot in, dat de gemeente voor 25.000 euro exclusief btw voorrekent dat het niks gaat worden met die restwarmte. Net als Microsoft zelf al in 2014 gratis aan de gemeente vertelde, weet boerenorganisatie LTO.

Wethouders: 'Insinuaties waar wij afstand van doen'

Deze krant heeft wethouder Theo Meskers opheldering gevraagd over zijn e-mailwisseling in november 2018.

„De doorlevering van restwarmte is een ambitie uit de begintijd van Agriport A7. Het gold niet als kritische voorwaarde voor de komst van datacenters, wel als een mogelijke meerwaarde. ”

U schrijft in uw mail dat over twee jaar de kaarten anders liggen wat benutting van restwarmte betreft. Welke ontwikkeling had u precies voor ogen?

„Ik had voor ogen dat onderzocht moest worden welke eisen redelijkerwijs kunnen worden gesteld aan datacenter-exploitanten als het gaat om circulariteit en duurzaamheid. Die opdracht is neergelegd bij Berenschot. De uitkomst is inmiddels bekend.”

Vinden de wethouders zelf ook dat zij, getuige de mail van Meskers, een welbewuste leugen de wereld in hebben geholpen door te stellen dat de restwarmte wel degelijk benut kan worden?

Wethouders Meskers en Wethouder Groot: „Het verbaast ons oprecht dat dit uw conclusies zijn na het lezen van deze documenten. U zegt dat wij liegen. Dat zijn insinuaties van uw kant waar wij nadrukkelijk afstand van doen. Er zijn namelijk geen leugens de wereld in geholpen. Het is technisch wel degelijk mogelijk om de restwarmte van datacenters te hergebruiken. Maar door de huidige energiemarkt is dat op dit moment niet rendabel te maken. Wij hebben ons ingespannen om dat via een onderzoek inzichtelijk te maken bij de gemeenteraad. We sluiten niet uit dat in de toekomst, met de ontwikkelingen in de duurzame energie en de afname en prijsstijging van het aardgas, er voor de energiemarkt wel rendabele mogelijkheden komen om de restwarmte van datacenters te gebruiken.”

Beoordelen de wethouders hun handelwijze als geloofwaardig?

Wethouder Meskers en wethouder Groot: „Ja, onze handelwijze is geloofwaardig. Deze is in lijn met het coalitieakkoord en beantwoordt aan de verwachtingen voor de ontwikkeling van de economische structuur in de Kop van Noord-Holland.”